

Статті 238 ч. 1, ч. 2,3 ст. 239, ч. 1 ст. 226, ч. 1 ст. 227 регламентують обов'язкову участь експерта або спеціаліста у різних випадках під час проведення слідчих дій, наприклад, при проведенні огляду чи ексгумації трупа, а також у разі участі малолітньої або неповнолітньої особи у слідчих діях.

Отже, на підставі вищевикладеного можна дійти висновку, що до суб'єктів застосування спеціальних знань відносяться наступні учасники кримінального провадження: експерт, спеціаліст, педагог, психолог.

Експерт залучається до кримінального провадження з метою сприяння виявленню, закріпленню, вилученню та дослідженню доказів чи застосування технічних засобів, для покращення організації і підвищення ефективності кримінального провадження. Його діяльність регламентується Законом України «Про судову експертизу». Спеціаліст може звертати увагу учасників кримінального провадження на обставини, пов'язані з виявленням, закріпленням та дослідженням доказів, давати пояснення з приводу спеціальних питань, які виникають під час проведення процесуальних дій шляхом надання усних консультацій або письмових роз'яснень, надавати технічну допомогу для підвищення ефективності та результативності досудового розслідування.

Одержано 23.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА І КРИМІНОЛОГІЇ
ФАКУЛЬТЕТУ № 1**

УДК 343.97

Діана Миколаївна АНДРІЄВИЧ,

курсант групи Ф2-303 ХНУВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент Орлов Ю. В.

**КРИМІНОЛОГІЯ ПОСТМОДЕРНУ:
ВИКЛИКИ ТА ГНОСЕОЛОГІЧНА РЕАКЦІЯ**

Постмодернізм визначається як тенденція в культурі останніх десятиліть, яка зачепила різні галузі знання, в тому числі і кримінологію. Постмодерністські дискусії охоплюють широке коло соціально-філософських проблем, що стосуються зовнішнього і внутрішнього життя індивіда, політики, моралі, культури, мистецтва і т. д. Ключові постмодерністські характеристики сучасних суспільств загалом і українського, зокрема, які мають бути покладені в основу переосмислення кримінологічних категорій, формування новітніх теорій детермінації та протидії злочинності є, на нашу думку, такими.

1. *Аномія стає нормою.* Світ – не стабільний, постійно змінюваний, кризовий. Варто бути свідомим того, що так звані перехідні, транзитивні періоди розвитку суспільств (а надто українського як пострадянського, посттравматичного)

трансформувалися у перманентно кризові соціальні стани. Ще на так давно, на початку 2000-х років ХХІ ст. у численних кримінологічних дослідженнях стверджувалося, що Україні властива злочинність кризового типу, що вона має власні особливості, у порівнянні зі злочинністю в стабільних соціумах. Наразі ж слід визнати, нелінійність, не прогнозованість, кризова варіативність – норма розвитку сучасних суспільств епохи другого постмодерну. Тож і кризова злочинність такою вже не є: зберігаючи незмінні характеристики своєї природи, істотно змінними на постійній основі є її прояви, системні фактори. Ця обставина зумовлює пріоритетність розробки та засвоєння здобувачами вищої освіти не стільки фактологічної, актуальної інформації про стан злочинності, її наявні причини та умови, скільки методології пізнання злочинності постмодерну. Важливим також є науковий опис, пояснення механізмів поширення морально-правового релятивізму, стратегій кримінологічної діяльності в цих умовах.

2. *Симуляція соціальної реальності*, механізм якої розлого описаний у роботах Ж. Бордріяра, підміняє реальну, онтологічну предметність мислення, дискурсу й діяльності. Відтак, в значній мірі симулятивною є і злочинність, її детермінаційний комплекс. Кримінологія має сфокусуватись на вивченні криміногенного значення дискурсу та можливості використання його засобів для протидії злочинності.

3. *Віртуалізація соціальних практик*. Вказана тенденція з одного боку зумовила загальносвітову феномен гуманізації злочинності (зменшення частки злочинів проти життя і здоров'я осіб) внаслідок переміщення, сублімації певної частини агресивного потенціалу з реального, фізичного життя у простір віртуальних комунікацій. З іншого ж сприяла розмиванню традиційних меж соціальності, державності. Фізична дистанція перестала мати значення для комунікації; в мережі активно створюються, функціонують соціальні в незалежності від кордонів, континентів. Тенденції глобалізації злочинності поєднуються із тенденціями її глокалізації. Кримінологічна рефлексія має бути спрямована на віднайдення способів налагодження ціннісно-семіотичних мостів між мережевими спільнотами, зниження їх відчуженості.

4. *Фрагментація індивідуальних та колективних засад світобачення, де-струкція групових габітусів*. Постмодерн проявляється у соціальній агнозії, співіснуванні багаточисленних паралельних вимірів соціальної реальності, які неодмінно, з об'єктивною необхідністю конфліктують один з одним. Це відбувається, передусім на індивідуальному рівні буття та екстраполюється на груповий. Досягнення врівноваженості, стану компліментарності індивідуального та спільного вимагає інтеріоризації стійких і, в той же час, дискурсивно простих та індивідуально доступних до синхронізованого переживання систем ціннісно-орієнтаційних координат. У термінології соціології та філософії концептуалізму – габітусу. Тому є сенс у започаткуванні окремої кримінологічної теорії (інституту) – габітуальної кримінології.

Одержано 24.04.2019

